

Łukasz Jakub Mleczko

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
absolwent Studium Doktoranckiego
e-mail: lukasz_mleczko@poczta.fm
tel. 600 654 120

Konkurencyjność sektora bankowego a problem repolonizacji – szanse i zagrożenia

Streszczenie. Kryzys finansowy ostatnich lat, wywołany nieprawidłowościami w sektorze bankowym, zmusił instytucje nadzorujące rynek finansowy do wprowadzenia wielu restrykcyjnych norm i zaleceń. W Polsce ostatnie lata to nasilone procesy konsolidacyjne, które coraz częściej określa się mianem repolonizacji. Proces ten ma na celu ograniczenie kapitału zagranicznego w sektorze bankowym poprzez przejęcia i połączenia różnych podmiotów bankowych przy wykorzystaniu kapitałów krajowych. Istotą tego procesu jest zwiększenie bezpieczeństwa finansowego i gospodarczego kraju, zatrzymanie zysków przed ich transferem do właścicieli zagranicznych oraz wzrost efektywności tych podmiotów przy jednoczesnym wzmocnieniu konkurencyjności całego sektora bankowego. Celem artykułu jest analiza korzyści i zagrożeń wynikających z repolonizacji sektora bankowego. Najbliższe lata to prawdopodobnie okres kolejnych przejęć i połączeń banków działających w Polsce. Obecnie trudno jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, jak wobec tych zmian będzie wyglądał sektor bankowy w perspektywie najbliższych dwóch-trzech lat. Warto jednak przeanalizować możliwe szanse i zagrożenia, jakie niesie ze sobą proces repolonizacji i wywołane nim zmiany.

Słowa kluczowe: repolonizacja, sektor bankowy w Polsce, konkurencja, ujednocianie i uniwersalizacja rynków finansowych

1. Wstęp

Współczesny sektor bankowy jest bardzo złożony, a na występujące w nim powiązania zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne ma wpływ wiele czynników. Złożoność procesów zachodzących w sektorze bankowym związana jest m.in.

z dużą liczbą podmiotów bankowych. Wydarzenia ostatnich lat, w tym kryzys finansowy zapoczątkowany upadkiem banku Lehman Brothers, przyczyniły się do wprowadzenia wielu zmian w całym systemie bankowym, który to w znaczący sposób definiuje funkcjonowanie sektora bankowego. Jednym z przejawów tych zmian są procesy konsolidacji i połączeń podmiotów bankowych działających na różnych rynkach finansowych. W wielu przypadkach zmiany te wiążą się z wypieraniem kapitału zagranicznego na rzecz kapitału krajowego. Proces ten dotyczy również Polski. Jednym z kluczowych czynników, który ma znaczenie przy tego typu zmianach, jest konkurencyjność sektora bankowego.

Celem artykułu jest analiza zmian, jakie zachodzą w ostatnich latach w sektorze bankowym, ze szczególnym uwzględnieniem procesów konsolidacji i ich wpływu na poziom konkurencyjności tego sektora. Odpowiednie zdefiniowanie zachodzących trendów w sektorze bankowym może przyczynić się do lepszego funkcjonowania całego systemu bankowego. W związku z tym sformułowano tezę badawczą: procesy konsolidacyjne, w tym repolonizacja sektora bankowego w Polsce, nie zagrażają konkurencyjności tego sektora. W opracowaniu wykorzystano metodę analizy danych statystycznych udostępnionych przez międzynarodowe i krajowe instytucje statyczne.

2. Charakterystyka sektora bankowego w Polsce na tle tendencji światowych

W tradycyjnym modelu gospodarczym bank jest instytucją prowadzącą działalność kredytowo-depozytową, która wspiera obrót pieniądzem i różnego rodzaju procesy gospodarcze. Ponadto banki organizują i obsługują obieg pieniądza. Według definicji zawartej w ustawie Prawo bankowe, bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym¹. Współczesny sektor bankowy składa się z podmiotów bankowych, których tradycyjna rola jako pośrednika finansowego gromadzącego oszczędności i udzielającego kredytów została zachwiana².

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Dz.U. nr 140, poz. 939.

² Ustawa Glass-Steagall Act została uchwalona przez Kongres Stanów Zjednoczonych w dwóch etapach. Pierwsza część ustawy została uchwalona w lutym 1932 r., a druga w czerwcu 1933. Ustawa w całości weszła w życie z dniem 1 stycznia 1934 r. Celem tej ustawy było ponowne zbudowanie zaufania do systemu finansowego, które po krachu na Wall Street z 24 października 1929 r. zmalało. Ustawa Glass-Steagall Act wprowadzała zakaz łączenia komercyjnej działalności kredytowo-depozytowej z działalnością inwestycyjną, bardziej restrykcyjne wymogi kapitałowe i ubezpieczeniowe względem depozytów, zabraniała tworzenia grup kapitałowych. Według Josepha Eugena Stiglitz [2015] ustawa ta ograniczała możliwość spekulacji na rynkach finansowych.

Trend ten występuje zarówno w Polsce, jak i w pozostałych krajach Europy oraz Stanach Zjednoczonych.

Obecnie podmioty bankowe zajmują się szeroko rozumianym pośrednictwem w zakresie produktów finansowych i ubezpieczeniowych. Współczesny kapitał bankowy zdominowany jest przez duże podmioty finansowe posiadające swoje siedziby w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii oraz innych krajach Europy Zachodniej. Na uwagę zasługuje również fakt coraz to większej aktywności banków pochodzących z Chin, które mimo zróżnicowania ekonomicznego znacznie odważniej wchodzą na rynki zagraniczne [Musiał 2008: 144-158].

Należy zaznaczyć, że współczesne banki utraciły część przywilejów na korzyść funduszy inwestycyjnych, które oferują wiele rodzajów produktów i usług o różnym stopniu ryzyka i możliwości uzyskania większej stopy zwrotu aniżeli na tradycyjnych lokatach bankowych. Zmniejszanie się tradycyjnego rynku usług bankowych spowodowało utratę zyskowności banków [Zadora, Zieliński 2012: 121]. To z kolei było bodźcem do poszukiwania nowych obszarów ekspansji przy udziale innych podmiotów finansowych. Tak powstały duże bankowe grupy kapitałowe, które zajmują się działalnością kredytową, depozytową, ubezpieczeniową i inwestycyjną. W toku tego typu połączeń powstały nowe produkty i usługi finansowe o skomplikowanej formie.

Do dynamicznego rozwoju sektora bankowego przyczynił się również postęp w zakresie technologii informatycznych. Dzięki wdrożeniu rozwiązań teleinformatycznych, współczesne banki uzyskały możliwość szybkiej wymiany i przetwarzania dużej liczby danych, to z kolei przyczyniło się do upowszechnienia oferowanych usług i dalszej ekspansji. Wzrost możliwości gromadzenia, przetwarzania i przesyłania danych, w połączeniu ze spadkiem kosztów obsługi transakcji i z międzynarodową liberalizacją rynków finansowych, dał kolejny silny impuls innowacjom finansowym. Doszło do popularyzacji takich instrumentów finansowych, jak: opcje, warranty, papiery zmienne, ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe, syntetyczne i warunkowe papiery wartościowe [Dembiński 2011: 47]. Rozwój nowoczesnych produktów i usług bankowych w połączeniu z koniecznością wprowadzania drogiej innowacji i technologii informatycznych oraz zabezpieczenia gromadzonych danych spowodował, że działalność bankowa stała się domeną podmiotów posiadających znaczący kapitał i możliwości inwestycyjne. Oznaczało to zdominowanie sektora bankowego przez duże międzynarodowe konglomeraty finansowe. Tabela 1 przedstawia dziesięć największych banków na świecie pod względem zgromadzonych aktywów.

Jak z niej wynika, na koniec czerwca 2016 r. największe dwa banki na świecie pod względem posiadanych aktywów pochodziły z Chin i łącznie posiadały ponad 494 000 mln USD aktywów. W pierwszej dziesiątce znajdują się cztery chińskie banki posiadające łącznie aktywa o wartości 878 114 mln USD. Największym pod względem zgromadzonych aktywów Chińskim bankiem jest ICBC, który

Tabela. 1. Dziesięć największych banków na świecie pod względem aktywów na koniec czerwca 2016 r. [w mln USD]

Ranking (poprzedni ranking)	Bank	Kraj	Aktywa
1 (1)	ICBC	China	274 432
2 (2)	China Construction Bank	China	220 007
3 (3)	JPMorganChase	USA	200 482
4 (4)	Bank of China	China	198 068
5 (5)	Agricultural Bank of China	China	185 607
6 (6)	Bank of America	USA	180 778
7 (7)	Citigroup	USA	176 420
8 (8)	Wells Fargo	USA	164 584
9 (9)	HSBC	UK	153 303
10 (10)	Mitsubishi UFJ	Japan	131 753

Źródło: www.thebanker.com/Information/Services/The-Banker-Database [dostęp: 22.10.2016].

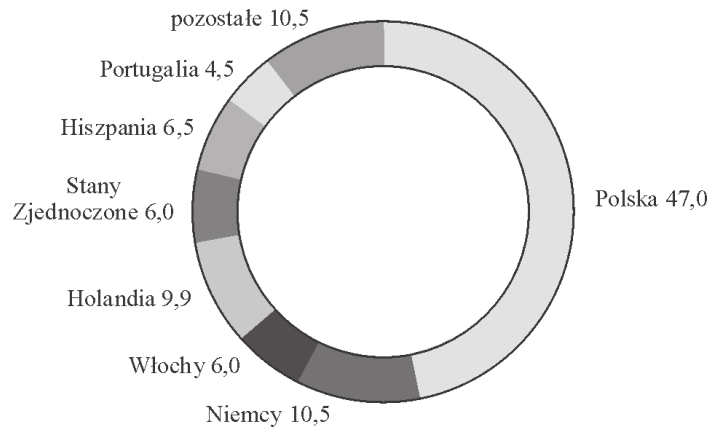
zgrupował ponad 274 000 mln USD. W pierwszej dziesiątce tego zestawienia znajdują się również cztery banki mające swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych i posiadają one łącznie aktywa o wartości 722 264 mln USD, co stanowi 82% aktywów zgromadzonych przez banki pochodzące z Chin. W zestawieniu dziesięciu największych banków świata pod względem zgromadzonych aktywów znajduje się również jeden bank z Wielkiej Brytanii – HSBC posiadający 153 303 mln USD, jeden bank z Japonii – Mitsubishi UFJ posiadający 131 739 mln USD. W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego zwiększenia znaczenia banków azjatyckich na rynkach finansowych. Banki te mogą mieć coraz to większy udział w procesach konsolidacyjnych na rynkach finansowych. Tym bardziej że od kilku lat na rynkach europejskich widać wzmożoną aktywność banków chińskich³.

Przez ostatnie trzy dekady banki komercyjne zwiększały swoje aktywa i zyski. Jednocześnie poprzez zwiększanie zadłużenia podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych napędzały gospodarki wielu państw. Sekurytyzacja⁴ papierów

³ 20 czerwca 2016 r. Bank Gospodarstwa Krajowego S.A. podpisał trzy umowy partnerskie z chińskimi bankami publicznymi – China Development Bank, The Export-Import Bank of China oraz Industrial and Commercial Bank of China. Celem tych umów jest wzmocnienie współpracy w obszarze wspierania handlu i rozwoju relacji gospodarczych pomiędzy Polską a Chinami [BGK zacieśnia współpracę... 2016].

⁴ Ostatnie trzy dekady to okres nasilonych procesów sekurytyzacyjnych. Procesy te przeistoczyły się w bardzo istotny instrument na międzynarodowych rynkach kapitałowych i należały do najbardziej znaczących innowacji końca XX w. Technika ta stała się ważnym elementem zmian zachodzących na rynkach kapitałowych, a w szczególności w sektorze bankowym. Dzięki sekurytyzacji został stworzony nowy segment, który uzupełnił lub zastąpił inne sposoby pozyskiwania kapitału w drodze emisji długu (jak np. *eurobonds*, *commercial papers* czy *commercial notes*). Sekurytyzacja jest pozabilansową metodą pozyskiwania kapitału, polegającą na przekształceniu wyodrębnionych aktywów w papiery wartościowe. Aktywami tymi mogą być zwłaszcza wierzytelności wynikające z umów (pożyczki, kredytu, leasingu), należności handlowe przedsiębiorstw (wymagalne, przedawnione), należności eksportowe, a także należności przysługujące [Szczepański, Szyszko 2017: 141-142].

Wykres 1. Struktura własnościowa aktywów polskiego sektora bankowego według kraju pochodzenia podmiotu pierwotnie dominującego na koniec sierpnia 2016 r. [w %]

Źródło: Komisja Nadzoru Finansowego, www.knf.gov.pl/opracowania/sektor_bankowy//Dane_miesieczne.html [dostęp: 5.03.2017].

hipotecznych oraz zwielokrotnienie obiegu wzajemnego zadłużania banków i funduszy hedgingowych sprawiły, że środki, które można było przeznaczyć na kredyty, wydawały się jeszcze większe. Rynek międzybankowy pozwolił bankom posługiwać się coraz bardziej ryzykowną dźwignią finansową. W efekcie doszło do powstania wielu zagrożeń. Jednym z nich była sytuacja na amerykańskim rynku kredytów hipotecznych, która zakończyła się w 2008 r. kryzysem finansowym (kryzys *subprime*⁵), jaki objął swoim zasięgiem prawie cały glob.

W celu poprawy funkcjonowania instytucji finansowych rządy niektórych państw rozpoczęły proces ich naprawy. W wyniku tego system bankowy został dokapitalizowany przez rządy miliardami dolarów. Amerykański Fed skierował na rynek 180 mld USD pożyczek, Europejski Bank Centralny – 70 mld euro, Bank Japonii – 60 mld USD, a Bank Anglii – 66 mld funtów. Także banki centralne Kanady (Bank of Canada) i Szwajcarii (SNB) skierowały – odpowiednio 10 mld USD i 27 mld USD. Celem tych interwencji była poprawa warunków płynności na globalnych rynkach finansowych oraz zmniejszenie rynkowego oprocentowania pożyczek do stanu sprzed upadłości Banku Lehman Brothers⁶.

Sytuacja ta zmusiła instytucje nadzorujące rynki finansowe do wprowadzenia norm ostrożnościowych oraz restrykcyjnych regulacji dla całego sektora. Zmiany dotyczyły również banków działających w Polsce.

⁵ Kredyt *subprime* to określenie dla kredytów bankowych wysokiego ryzyka, którego oprocentowanie jest na dużo wyższym poziomie niż stopa procentowa ustalona przy standardowym kredycie w danym segmencie. Kredyt *subprime* przeznaczony jest dla nierzetelnych kredytobiorców. Z uwagi na ich złą historię kredytową i związane z tym ryzyko ponownego zalegania z płatnościami bank żąda wyższych odsetek niż zazwyczaj [Mleczek 2012: 178].

⁶ www.forbes.pl/tagi/7051/dokapitalizowanie-bankow/1 [dostęp: 25.10.2016].

W Polsce od lat 90. XX w. dominowały banki zagraniczne, które dzięki znaczącym nadwyżkom kapitałowym mogły przejmować poszczególne banki w okresie transformacji systemowej i gospodarczej.

Wykres 1 przedstawia strukturę własności aktywów według kraju pochodzenia. Jak z niego wynika, największy udział w aktywach sektora bankowego w Polsce, wśród kapitałów zagranicznych ma kapitał pochodzący z Niemiec, Holandii, Włoch, w mniejszym stopniu z Hiszpanii i Portugalii. Oznacza to, że większość aktywów sektora bankowego należy do grup bankowych pochodzących z Europy Zachodniej. Kapitały te pojawiły się w Polsce wskutek daleko idącej prywatyzacji sektora finansowego w latach 90., a później w wyniku przystąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej i umożliwienia kapitałom swobodnego przepływu.

Zmiany w sektorze bankowym, szczególnie zaś podejście instytucji nadzorujących, zmniejszyło możliwość osiągania dalszych wzrostów na rynku bankowym, a co za tym idzie, zmniejszyła się dynamika przyrostu wartości dla akcjonariuszy. Banki przestały masowo oferować skomplikowane produkty i usługi. Ograniczono możliwości spekulacji i wykorzystywania sekurytyzacji. Wobec tych zmian banki rozpoczęły proces poszukiwania wzrostu efektywności w inny sposób, m.in. poprzez procesy konsolidacyjne, fuzje i przejęcia.

Procesy zachodzące na rynku finansowym w ostatnich kilku latach umocniły sektor bankowy w Polsce, który jest główną częścią systemu finansowego kraju. Udział sektora bankowego w aktywach całego systemu wynosi prawie 75% i wielokrotnie przewyższa udziały innych sektorów. Pokazuje to, że stabilność sektora bankowego dla stabilności całego systemu oraz zrównoważonego rozwoju gospodarki jest znacząca. Fakt ten uświadamia również konieczność istnienia efektywnego nadzoru bankowego, który będzie miał możliwość szybkiego zapobiegania pojawieniu się ewentualnych problemów w bankach. Należy pamiętać, że zarówno pod względem funduszy własnych, jak i aktywów w Polsce dominują banki z większościovym udziałem inwestorów zagranicznych, wśród których większość stanowią inwestorzy z krajów Unii Europejskiej [Golendziowski 2009: 34-38]. Nie zmienia to jednak faktu, że w przeważającej liczbie przypadków możliwości nadzoru krajowego są ograniczone i nie zawsze zgodne z polityką prowadzoną przez kraj większościovego udziałowcy danego banku.

W najbliższej przyszłości rozwój systemu bankowego będzie uzależniony od takich trendów, jak⁷:

– dalsza globalizacja sektora finansowego. Nowe technologie i kapitał dotrą do mniej rozwiniętych regionów, które będą motorem wzrostu. Jednak z powodu kryzysu finansowego 2007-2009 globalizacja światowego sektora finansowego spo-

⁷ www.ey.com/pl/pl/industries/financial-services/banking---capital-markets/wizja-banku-2030-8-globalnych-trendow [dostęp: 22.10.2016].

wolniła i raczej nie będzie postępować tak szybko jak przed kryzysem. W okresie do 2030 r. banki będą musiały podejmować kluczowe dla swego rozwoju decyzje dotyczące strategii, struktury właścicielskiej i kierunku przepływu kapitału,

– częściowa nacjonalizacja rynków finansowych – najbliższe lata to dalsza ingerencja państwa w funkcjonowanie rynku. Instytucje publiczne będą pełnić nie tylko rolę nadzoru bankowego, ale także staną się aktywnym uczestnikiem całego rynku, który walczy o każdego klienta. Jednym z przejawów takiego działania państwa może być udział kapitału państwowego w procesach konsolidacyjnych,

– rozwój rynków finansowych w Afryce, Azji i Ameryce Łacińskiej – dla globalnych banków może to oznaczać, że powinny zawierać sojusze w tych regionach i wchodzić na nowe rynki. Najtrudniejsze w tym wypadku mogą okazać się przejęcia lokalnych instytucji finansowych, ze względu na obecne upolitycznienie bankowości i rosnącą rolę państw w tym sektorze,

– urbanizacja nowych obszarów oraz zmiany demograficzne – Organizacja Narodów Zjednoczonych prognozuje, że w 2030 r. na świecie będzie ponad osiem mld ludzi, z czego największy przyrost ma nastąpić w Afryce i Azji. Dla sektora bankowego najważniejszą kwestią jest urbanizacja (która wiąże się ze wzrostem zamożności) oraz starzenie się społeczeństw. Oba oznaczają możliwości rozwoju poprzez oferowanie nowych usług dostosowanych do potrzeb osób starszych, ale także – wraz z urbanizacją – do kobiet. Ten trend będzie dotyczył głównie tych części świata, w których ubankowienie kobiet jest niewielkie,

– dalsze zmiany na rynku bankowości detalicznej – klienci coraz częściej zmieniają banki lub korzystają z usług więcej niż jednej instytucji finansowej. Klienci banków już teraz oczekują produktów dostosowanych do ich indywidualnych oczekiwań i możliwości. Wraz z rozwojem technologicznym banki mogą wykorzystywać posiadane dane o klientach do tworzenia nowych produktów. W tym celu prognozuje się wykorzystanie tzw. Big data⁸, mocniejszego wejścia w media społecznościowe oraz serwisy lokalizacyjne. Dodatkowym wyzwaniem dla obszarów bankowości detalicznej jest odejście klientów od tradycyjnych modeli bankowości transakcyjnej i przeniesienie obsługi do kanałów elektronicznych, co będzie się wiązało z dalszą restrukturyzacją sieci oddziałów banków⁹,

⁸ Big data – termin ten odnosi się do dużych, zmiennych i różnorodnych zbiorów danych, których przetwarzanie i analiza jest trudna, ale jednocześnie wartościowa, ponieważ może prowadzić do zdobycia nowej wiedzy np. o klientach i ich preferencjach. W raporcie Banks Betting Big on Big Data and Real-Time Customer Insight, opublikowanym w „Bloomberg Businessweek” aż 86% największych banków na świecie deklaruje, że w najbliższych latach priorytetem dla nich będzie zorientowanie działań na konsumenta, w tym przede wszystkim dopasowanie oferty do konkretnych, indywidualnych potrzeb klienta. Z drugiej strony połowa banków przyznaje, że nie wdrożyła jeszcze zaawansowanych technologii pozwalających na realizację tego celu. Upatrują ich jednak w rozwiązaniach z zakresu analityki Big data, www.sap.com/bin/sapcom/lu_hu.html [dostęp: 24.10.2016].

⁹ W I kwartale 2016 r. zmniejszono w 20 bankach działających w Polsce liczę oddziałów stacjonarnych o łącznie 161 placówek.

– usprawnienie procesów – szybkość przepływu informacji oraz łatwość oferowania produktów i usług będą kluczowe dla dalszego rozwoju branży bankowej. W tym celu banki będą musiały zlikwidować bariery w płatnościach międzynarodowych. Jednocześnie istotne stanie się zwiększenie zabezpieczeń i ochrony prywatności.

W kontekście powyższych tendencji polski kapitał bankowy powinien umacniać swoją pozycję. Możliwe to jest poprzez fuzje i przejęcia lub poszukiwania polskiego inwestora strategicznego. Tylko duże podmioty zorganizowane w formie bankowych grup kapitałowych będą w stanie przetrwać zmiany zachodzące na rynkach finansowych w najbliższych latach. Szczególnie w zakresie usprawnienia procesów oraz zmian technologicznych, które są bardzo kapitałochłonne. Ponadto tylko duże podmioty o przejrzystej strukturze organizacyjnej są w stanie szybko reagować na zmiany rynkowe i demograficzne. W tym celu niezbędna jest konsolidacja sektora bankowego oraz zwiększenie udziału kapitału pochodzącego z Polski w aktywach tego sektora. Konsolidacja nie może zagrozić konkurencji na rynku usług bankowych.

3. Konkurencyjność i konkurencja wobec procesów konsolidacyjnych sektora bankowego

Procesy ujednolicania i uniwersalizacji wywołane liberalizacją i deregulacją międzynarodowych rynków finansowych oraz postęp w dziedzinie technologii informatycznych spowodowały, że sektor finansowy stał się jednym z głównych obszarów dokonywania fuzji i przejęć (*mergers and acquisitions* – M&A) na świecie. Również w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, w tym w Polsce, fuzje i przejęcia należą do najczęściej stosowanych metod rozwoju podmiotów sektora bankowego. Do głównych przesłanek konsolidacji sektora bankowego w Polsce należą:

- przekonanie, że połączenia są skuteczną drogą prowadzącą z reguły do wzrostu wartości połączonych organizacji [Jankowiak, Gronicki, Wilk 1999],
- niski poziom funduszy własnych banków komercyjnych, który nie wystarcza, aby sprostać potrzebom finansowania polskiej gospodarki, jak również konkurencji banków zagranicznych [Kraciuk 2006],
- zbyt duża liczba podmiotów w stosunku do faktycznych możliwości i potrzeb na rynku,
- konieczność ograniczania kosztów działalności wskutek braku możliwości ponadprzeciętnego zwiększania przychodów,
- konieczność wdrożenia nowych systemów informatycznych i sprostanie trendom rynkowym w tym odpływowi klientów do kanałów elektronicznych.

Trzeba pamiętać, że konsolidacja na rynku bankowym budzi wiele kontrowersji i ekonomicznie nie zawsze jest uzasadniona, głównie ze względu na koszty społeczne, które może wywołać. Ponadto fuzje i przejęcia zachodzące w sektorze finansowym prowadzą do zwiększenia koncentracji na rynkach bankowych, co może budzić obawy o wpływ tego zjawiska na poziom konkurencji i dostępność usług bankowych w społeczeństwie. Z uwagi na skalę procesów konsolidacyjnych zależność między koncentracją, poziomem konkurencji na rynku bankowym a efektywnością tych instytucji stanowi temat wielu dyskusji. Należy pamiętać, że konkurencja jest podstawą sprawnie funkcjonującego systemu gospodarczego, w tym rynków finansowych. Jedną z definicji konkurencyjności mówi, że jest to siła ekonomiczna organizacji w stosunku do jej konkurentów w globalnej gospodarce rynkowej, w której towary, usługi, ludzie, umiejętności i pomysły swobodnie przemieszczają się niezależnie od występujących geograficznych granic [Chao-Hung, Li-Chang 2010: 562-577]. Definicja ta w odniesieniu do współczesnego sektora bankowego oznacza, że konkurencyjność w tym sektorze sprowadza się do potencjału ekonomicznego organizacji, który zapewnia przewagę w oferowaniu produktów i usług bankowych poprzez wykorzystanie doświadczeń na różnych rynkach finansowych. Przewaga ta ma zapewnić umocnienie pozycji na danym rynku lokalnym poprzez transfer wiedzy, patentów, ludzi, technologii i procesów. W takim ujęciu procesy konsolidacyjne mogą wspierać rozwój grup bankowych i oferowanych przez nie produktów i usług, na czym może skorzystać finalny odbiorca.

Warto jednak pamiętać, że nadmierne procesy konsolidacyjne w danym sektorze mogą spowodować ograniczenie konkurencji poprzez wyodrębnienie kilku wiodących podmiotów. Może to doprowadzić do zdominowania rynku i ograniczenia dostępu do produktów i usług szerokiej odbiorcy. Ważne jest zatem, aby rozmiar procesów konsolidacyjnych był dostosowany do rzeczywistych potrzeb i możliwości rynku, czyli do takiego poziomu, który przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności, a jednocześnie nadmiernie nie ograniczy konkurencji.

Obecnie do najważniejszych czynników świadczących o konkurencyjności podmiotów sektora bankowego należą:

- umiejętność projektowania i wdrażania systemów informatycznych,
- zaplecze technologiczne,
- innowacje¹⁰,
- nowe produkty i usługi,
- wysoki poziom jakości,
- ceny produktów i usług,

¹⁰ <http://bloombergbusinessweek.pl/temat/950400.html?reloadComponentId=86968&reload-ComponentPage=> [dostęp: 5.03.2016].

- odpowiednie wykorzystanie technologii mobilnych,
- właściwa strategia,
- bezpieczeństwo.

W Polsce działało pod koniec 2015 r. 38 banków komercyjnych. Wśród nich były takie podmioty, jak Bank of China (Luxembourg) – oddział w Polsce, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Polska, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) – oddział w Polsce czy Intesa Sanpaolo – oddział w Polsce. Jednak cały sektor opiera się na kilku największych podmiotach. Są to: Bank PKO BP S.A., Bank Pekao S.A., BZ WBK S.A., ING Bank Śląski, Bank Millennium S.A., mBank S.A., Raiffeisen Polbank S.A., Deutsche Bank S.A., Alior Bank S.A., Getin Noble Bank S.A. Wydaje się, że wielość podmiotów bankowych działających na polskim rynku bankowym świadczy o dużej konkurencyjności.

Banki są podstawowymi instytucjami finansowymi gospodarki rynkowej, zatem zagadnienia dotyczące konkurencji między bankami mają istotne znaczenie dla jej prawidłowego funkcjonowania. Wskaźnikami, które używane są do określenia poziomu konkurencji na rynkach finansowych, są: wskaźnik Herfindahla-Hirschmana¹¹ (HHI – Herfindahl-Hirschman Index) oraz wskaźniki CR5, CR10, CR15.

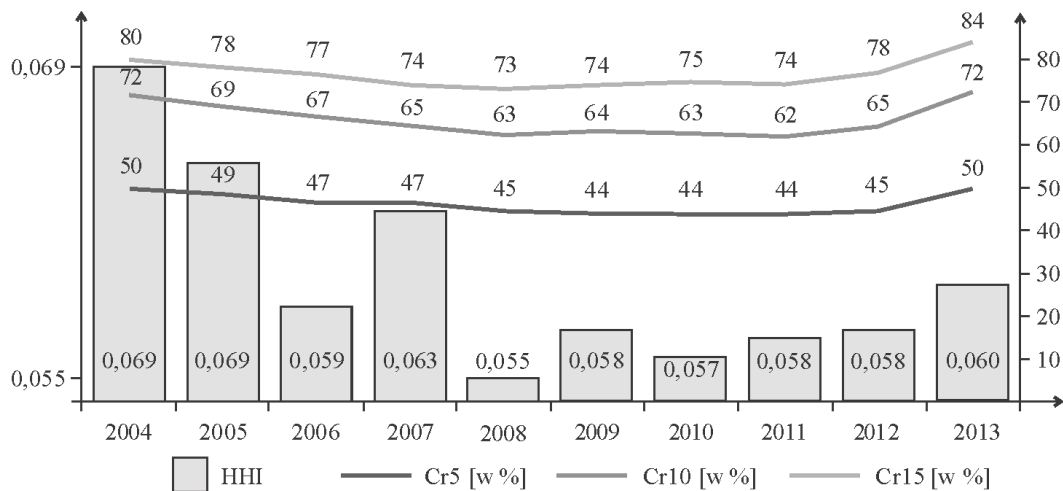
Wskaźnik HHI określa poziom konkurencji na danym rynku. Identyfikuje poziom konkurencji i pomaga ocenić potencjalne skutki koncentracji przedsiębiorstw. Wskaźnik jest wykorzystywany m.in. przez urzędy antymonopolowe, agencje badawcze, rozmaite instytucje, w tym Departament Sprawiedliwości USA. Wskaźnik HHI jest zdefiniowany jako suma kwadratów udziałów w sprzedaży wszystkich przedsiębiorstw działających na rynku. Wartość tego wskaźnika może znajdować się w zakresie od $1/n$ (gdzie n to liczba przedsiębiorstw na danym rynku), w przypadku konkurencji doskonałej, do 1 w przypadku monopolu¹². Wskaźnik ten wykorzystywany jest przez różne instytucje badawcze do określania poziomu konkurencji na danym rynku w kontekście zachodzących fuzji i połączeń.

Kolejnymi wskaźnikami wykorzystywanymi do pomiaru poziomu koncentracji na rynkach są CR5, CR10, CR15. Są to wskaźniki określające udziały 5, 10 oraz

¹¹ Wskaźnik ten odwołuje się do koncepcji ekonomicznej stosowanej w prawie antymonopolowym. Nazwa pochodzi od nazwisk dwóch naukowców, którzy go opracowali. Jednym z nich jest Orris Herfindahl. Późniejsza analiza wykazała, że przed nim zaproponował go, w 1945 r., amerykański ekonomista Albert Otto Hirschman. W Stanach Zjednoczonych wskaźnik ten jest określony jako wyrażona w procentach suma kwadratów udziałów w rynku wszystkich przedsiębiorstw działających w tej samej gamie produktowej. Przyjmuje się, że poziom HHI poniżej 1000 wskazuje na brak koncentracji, poziom od 1000 do 1800 wskazuje na umiarkowaną wysoką koncentrację, zaś powyżej 1800 na bardzo wysoką koncentrację. Wysoka koncentracja interpretowana jest jako niski poziom konkurencji.

¹² Departament Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, www.justice.gov/atr/15-concentration-and-market-shares [dostęp: 22.10.2016].

Wykres. 2. Poziom wskaźnika HHI oraz CR5, CR10 i CR15 w Polsce dla sektora bankowego w latach 2004-2013

Źródło: European Central Bank, Statistical Data Warehouse, <http://sdw.ecb.europa.eu> [dostęp: 24.10.2016].

15 największych banków działających na danym rynku w sumie aktywów ogółem tego rynku. Wskaźniki te wykorzystywane są przez różne instytucje monitorujące rynek bankowy, w szczególności przez instytucje nadzorujące. Wykres 2 przedstawia poziom wskaźników HHI oraz CR5, CR10, CR15 w latach 2004-2013.

Jak z niego wynika, poziom koncentracji w Polsce mierzony wskaźnikami CR5, CR10, CR15 jest na stabilnym poziomie i nie ulegał znaczącym wahaniom. Zmniejszenie poziomu koncentracji w sektorze bankowym w Polsce nastąpiło w latach 2007-2009. Po tym okresie koncentracja w sektorze ulegała zwiększeniu i w 2013 r. wskaźnik CR15 wyniósł 84 i był najwyższy od 2004 r., co oznacza, że 15 największych banków działających w Polsce posiadało 84% ogółu aktywów całego sektora. Wskaźnik CR10 w 2013 r. wyniósł 72 i był na takim samym poziomie jak w 2004 r., co oznacza, że 10 największych banków działających w Polsce posiadało 72% ogólnej sumy aktywów. Wskaźnik CR5 w 2013 r. wyniósł 50 i był wyższy aniżeli w latach 2005-2012. Oznacza to, że pięć największych banków w Polsce dysponowało 50% ogólnej sumy aktywów. Wskaźniki te w roku 2014 były największe we wszystkich analizowanych latach, co oznacza wzrost koncentracji w sektorze bankowym. Jest to jednak poziom uważany za bezpieczny z punktu widzenia konkurencji na rynku bankowym. Również wskaźnik HHI wskazuje na bezpieczny poziom koncentracji sektora bankowego. Jednak w ostatnich latach zwiększał się on, co oznacza, że poziom konkurencji uległ nieznacznemu zmniejszeniu. Był jednak nadal na poziomie zdecydowanie niższym aniżeli w Polsce w latach 2004 i 2005 oraz w większości państw Unii Europejskiej.

Jak wynika z danych Europejskiego Banku Centralnego, poziom koncentracji i konkurencji w Polsce jest powyżej średniej w Unii Europejskiej. Oznacza to, że ewentualne procesy konsolidacyjne nie powinny wpłynąć na zmniejszenie konkurencji na rynku bankowym.

4. Repolonizacja sektora bankowego

Kryzys finansowy uświadomił inwestorom, rządowi państw, a także instytucjom nadzorującym krajowe rynki finansowe, że to, gdzie zapadają decyzje dotyczące tych rynków, ma bardzo duże znaczenie. Jednym z takich przykładów jest ograniczanie w czasie kryzysu akcji kredytowej przez banki w Polsce z dominującym udziałem właścicieli zagranicznych. Banki o kapitale zagranicznym wobec decyzji ich głównych akcjonariuszy, którzy widząc załamanie na własnych rynkach, spodziewali się równie złej sytuacji w Polsce. W efekcie podjęli decyzję o ograniczeniach w finansowaniu przedsiębiorstw oraz udzielaniu kredytów konsumpcyjnych. Wyjątek stanowił państwowy Bank PKO BP S.A. oraz należący wtedy do francuskiej grupy Carlo Tassara Alior Bank, który *de facto* był zarządzany z Polski. Oba te banki oceniały, że sytuacja w Polsce nie była tak zła jak w krajach Europy Zachodniej i Stanach Zjednoczonych [Muszyński 2016]. Dzięki tym decyzjom suma aktywów bankowych rosła nadal, a poziom inwestycji stymulowanych kredytami nie uległ znacznemu zmniejszeniu.

Zdaniem zwolenników repolonizacji zwiększenie udziału polskiego kapitału w sektorze bankowym miałyby zwiększyć akcję kredytową i przyczynić się do powrotu gospodarki na drogę dynamicznego wzrostu. Szczególnie ważne jest to dla takiego państwa jak Polska, w którym udział inwestorów zagranicznych stanowi prawie 70%. Stąd niezbędne są zmiany. Drogą do osiągnięcia tego celu są m.in. nasilone procesy konsolidacyjne. Procesy te coraz częściej określa się mianem repolonizacji. Jej celem jest ograniczenie kapitału zagranicznego w sektorze bankowym poprzez przejęcia i połączenia różnych podmiotów bankowych, przy wykorzystaniu kapitałów krajowych. Istotą tego procesu jest zwiększenie bezpieczeństwa finansowego i gospodarczego kraju, zatrzymanie zysków przed ich transferem do właścicieli zagranicznych oraz wzrost efektywności tych podmiotów.

Obecnie dokonano już kilku transakcji mających na celu zwiększenie kapitału polskiego w sektorze bankowym. I tak, jeżeli UniCredit ostatecznie zdecyduje się na sprzedaż Banku Pekao S.A. i gdyby został przejęty Raiffeisen Polbank S.A., to biorąc pod uwagę, że Alior Bank S.A. finalizuje w IV kwartale 2016 r. przejęcie Banku BPH S.A., udział inwestorów krajowych w sektorze wzrósł-

by do ok. 55% [Kolany 2015]. Instytucje kontrolowane przez Skarb Państwa posiadałyby ok. 42% udziału w sektorze bankowym, oznaczałoby to znaczące uniezależnienie się od kapitału zagranicznego.

Okres znaczących zawirowań na rynkach finansowych w Europie jest sprzyjającym momentem do przejęć w sektorze bankowym przez polskie instytucje. Wiele europejskich banków, które posiadają aktywa banków działających w Polsce, boryka się z problemami i w najbliższym czasie powinny być one skłonne do sprzedaży swoich spółek w Polsce. Szczególnie że sektor bankowy w Polsce uważany jest za bezpieczny, a jego zyskowość stanowi podstawę do wysokiej kapitalizacji tych podmiotów, co dla sprzedających oznacza wysoką cenę transakcyjną. Od 2000 r. banki działające w Polsce wypłaciły inwestorom w formie dywidendy ok. 65 mld zł. Około 68% tej kwoty trafiło w ręce inwestorów zagranicznych.

Repolonizacja sektora bankowego może przynieść wiele korzyści, ale również wiąże się z możliwością wystąpienia wielu potencjalnych zagrożeń nie tylko dla sektora finansowego, ale i dla całej gospodarki. Wyłączając motywy i skutki polityczne repolonizacji, można wyróżnić następujące korzyści, które przemawiają za takim procesem. Są to:

- uniezależnienie się sektora bankowego od kapitału zagranicznego, którego prawdziwe cele mogą być nieznane i na który żadna instytucja krajowa nie posiada odpowiedniego wpływu w kontekście polityki gospodarczej i stymulowania wzrostu gospodarczego,
- zatrzymanie zysków w kraju,
- przeniesienie centrów decyzyjnych z zagranicy do Polski,
- wykorzystanie kapitału bankowego do kreowania polityki gospodarczej w zależności od koniunktury, w szczególności do zwiększania poziomu inwestycji krajowych,
- zwiększona odporność sektora bankowego na ewentualne kryzysy finansowe wywołane sytuacją na innych rynkach,
- wykluczenie z rynku krajowego niestabilnych instytucji finansowych.

Z kolei wśród zagrożeń, jakie niesie ze sobą repolonizacja sektora bankowego, można wyróżnić następujące okoliczności [Eksperci: skutki... 2016]:

- uzależnienie sektora bankowego od decyzji właścicieli kapitału krajowego, których interes nie zawsze może być zbieżny z interesem społecznym i gospodarczym, w szczególności gdy repolonizacja odbywać się będzie przy udziale kapitału państwowego i decyzje banków będą uzależnione od czynników politycznych [26. Forum w Krynicy... 2016],
- zwiększenie kosztu kapitałów dla banków krajowych – w wielu przypadkach banki o kapitale zagranicznym mają możliwość zwiększenia kapitałów przez właścicieli zagranicznych bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów.

W przypadku konieczności zadłużania się podmiotów o kapitale krajowym na rynku międzybankowym może to wywołać wzrost cen produktów i usług finansowych,

- brak możliwości czerpania wiedzy i doświadczenia, a także systemów informatycznych od dużych zagranicznych grup bankowych, których rozwinięte działy badawczo-informatyczne dysponują znacznymi budżetami,

- możliwość ograniczenia podaży kredytów ze względu na niewystarczające kapitały własne, co może ograniczyć możliwości kreowania polityki gospodarczej oraz inwestycyjnej w kraju,

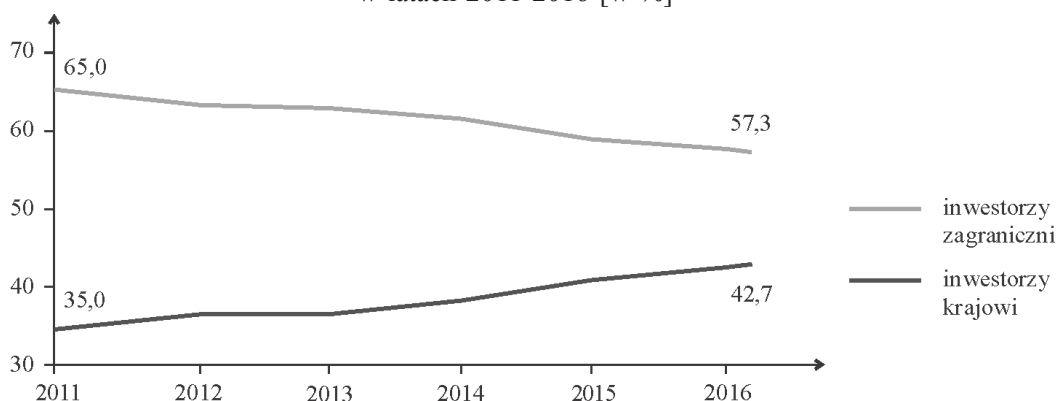
- zmniejszenie roli Polski jako partnera międzynarodowego w transakcjach finansowych, co może przełożyć się na wiarygodność kraju,

- ograniczenie konkurencji poprzez wzrost znaczenia na rynku bankowych pojedynczych podmiotów,

- obniżenie płynności całego sektora bankowego,

- mniejsza efektywność kapitału państwowego.

Wykres. 3. Zmiany struktury własności aktywów sektora bankowego w Polsce w latach 2011-2016 [w %]

Źródło: Komisja Nadzoru Finansowego, www.knf.gov.pl/opracowania/sektor_bankowy/dane_o_rynku/Dane_miesieczne.html [dostęp: 4.03.2017].

Obecnie w Polsce toczy się szeroka dyskusja nad zasadnością repolonizacji sektora bankowego. Niemniej jednak w ostatnich latach tempo procesu przywracania udziału kapitału krajowego w aktywach sektora bankowego uległo zwiększeniu. Wykres 3 przedstawia zmiany struktury własności aktywów bankowych w latach 2010-2014.

Jak z niego wynika, od 2011 r. wzrastał udział inwestorów krajowych w aktywach banków działających w Polsce. W roku 2014 wyniósł 39,5% wobec 34,8% w 2011 r.. W tym czasie udział inwestorów zagranicznych zmniejszył się z 65% w 2011 r. do poziomu 57,3% w roku 2016. Przy czym dynamika tych zmian była największa w latach 2013-2015. Wykres ten obrazuje przebieg procesu

repolonizacji sektora bankowego. W najbliższych latach należy się spodziewać dalszych zmian zgodnych z wyżej przedstawionym trendem.

5. Podsumowanie

Analizując zmiany we współczesnym sektorze bankowym w Polsce w świetle repolonizacji, nie sposób nie dostrzec korzyści płynących z rodzimego kapitału w bankowości. Bankowość to branża gospodarki taka jak każda inna i im większe w niej zaangażowanie polskich firm, tym lepsze są perspektywy rozwoju gospodarczego. Należy jednak pamiętać, że wobec globalizacji, uniwersalizacji rynków i procesów finansowych niezbędny jest udział kapitału zagranicznego w gospodarce i jej poszczególnych branżach. Nie są znane również wszystkie konsekwencje gospodarcze i finansowe ograniczania kapitału zagranicznego w gospodarce. Biorąc pod uwagę wszystkie za i przeciw repolonizacji sektora bankowego, można wysunąć następujące wnioski:

- współczesny sektor bankowy podlega dynamicznym zmianom, które determinowane są przez procesy globalizacyjne,
- w gospodarce globalnej rośnie znaczenie dużych podmiotów finansowych, w tym grup kapitałowych pochodzących z Chin,
- wobec zmian po kryzysie *subprime* dynamika wzrostu aktywów sektora bankowego uległa spowolnieniu,
- w sektorze bankowym rośnie znaczenie instytucji nadzorujących go,
- najbliższe lata to okres rozwoju rynków finansowych w Afryce oraz Azji,
- repolonizacja sektora bankowego w Polsce ma zapewnić stabilność rynków finansowych oraz przyczynić się do zwiększenia poziomu inwestycji krajowych,
- repolonizacja nie powinna wpłynąć negatywnie na poziom konkurencji na rynku bankowym,
- zmniejszenie liczby banków działających w Polsce poprzez ich konsolidację zwiększy poziom konkurencyjności na rynku bankowym,
- tworzenie dużych bankowych grup kapitałowych o większościowym udziale kapitału krajowego przyczyni się do wzrostu znaczenia tych podmiotów w regionie,
- tylko duże podmioty bankowe będą mogły sprostać wyzwaniom technologicznym i innowacyjnym zachodzącym na rynkach finansowych.

Zmiany w sektorze bankowym są nieuniknione. W Polsce zmiany te będą koncentrowały się wokół zwiększania udziału rodzimego kapitału w ogóle aktywów sektora bankowego. Trzeba jednak zachować ostrożność w formułowaniu ostatecznych wniosków dotyczących procesu repolonizacji sektora bankowego. Ograniczanie kapitału zagranicznego również może mieć niekorzystny wpływ na rozwój gospodarczy kraju. Obecnie wydaje się, że właściwym modelem byłoby zrównanie udziału kapitału krajowego z kapitałem zagranicznym w sektorze bankowym.

Literatura

26. *Forum w Krynicy: repolonizacja banków tak, nacjonalizacja nie*, www.polskieradio.pl/42/273/Artykul/1665640,26-Forum-w-Krynicy-repolonizacja-bankow-tak-nacjonalizacja-nie [dostęp: 25.10.2016].
- BGK zacieśnia współpracę z partnerami chińskimi, 2016, www.bgk.pl/aktualnosci/bgk-zaciesnia-wspolprace-z-partnerami-chinskimi-1803 [dostęp: 31.10.2016].
- Chao-Hung H., Li-Chang H., 2010, The Influence of Dynamic Capability on Performance in the high Technology Industry: the Moderating Roles of Governance and Competitive Posture, *African Journal of Business Management*, Vol. 4(5): 56-62.
- Dembinski P.H., 2011, *Finanse po zawale*, Warszawa: Wydawnictwo Studio Emka.
- Departament Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, www.justice.gov/atr/15-concentration-and-market-shares [dostęp: 22.10.2016].
- Eksperti: skutki wycofywania się zagranicznego kapitału z banków raczej negatywne, 2016, www.gazetaprawna.pl/artykuly/972899,eksperti-skutki-wycofywania-sie-zagranicznego-kapitalu-z-bankow-raczej-negatywne.html [dostęp: 26.10.2016].
- European Central Bank, *Statistical Data Warehouse*, <http://sdw.ecb.europa.eu> [dostęp: 24.10.2016].
- Golendzinowski P., 2009, Wpływ regulacji systemu bankowe na jego efektywność, *Materiały i Studia NBP*, nr 235: 12-21.
<http://bloombergbusinessweek.pl/temat/950400.html?reloadComponentId=86968&reloadComponentPage=> [dostęp: 05.03.2016].
- Jankowiak J., Gronicki M., Wilk L., 1999, Fuzje i przejęcia bankowe, *Zeszyty BRE Bank – CASE*, nr 45.
- Kolany K., 2015, www.bankier.pl/wiadomosc/Ruszyla-repolonizacja-bankow-Kto-za-nia-zaplatci-7262017.html [dostęp: 26.10.2016].
- Komisja Nadzoru Finansowego, www.knf.gov.pl/opracowania/sector_bankowy/_Dane_miesieczne.html [dostęp: 4-5.03.2017].
- Kraciuk J., 2006, *Proces konsolidacji w Polskim sektorze bankowym*, www.wne.sggw.pl/czasopisma/pdf/PRS_2006_T15_s282.pdf [dostęp: 21.10.2016].
- Mleczo Ł.J., 2012, System bankowy w Polsce w czasie kryzysu *subprime*: studium przypadku, w: J. Harasim (red.), *Warsztaty Doktoranckie '11: Zarządzanie – Finanse – Ekonomia*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 177-186.
- Musiał G., 2008, Zróżnicowanie ekonomiczne w gospodarce rynkowej: objawy i przyczyny, w: R. Suchocka (red.), *Zróżnicowanie społeczne w teorii i empirii*, Poznań: Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, 144-158.
- Muszyński M., 2016, Repolonizacja – remedium gorsze niż choroba?, *Forbes*, 7 września, www.forbes.pl/repolonizacja-bankow-w-polsce-wady-i-zalety,artykuly,207277,1,2.html [dostęp: 24.10.2016].
- Stiglitz J.E., 2015, *Rewriting the Rules of the American Economy*, s. 18, <http://community-wealth.org/sites/clone.community-wealth.org/files/downloads/report-stiglitz.pdf> [dostęp: 31.10.2016].
- Szczepański J., Szyszko L., 2007, *Finanse przedsiębiorstwa*, wyd. III zmienione i rozszerzone, Warszawa: PWE.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Dz.U. nr 140, poz. 939.
www.ey.com/pl/pl/industries/financial-services/banking---capital-markets/wizja-banku-2030-8-globalnych-trendow [dostęp: 22.10.2016].
- www.forbes.pl/tagi/7051/dokapitalizowanie-bankow/1 [dostęp: 25.10.2016].
- www.knf.gov.pl/Images/RAPORT_O_SYTUACJI_BANKOW_2014_12_tcm75-41472.pdf [dostęp: 26.10.2016].
- www.sap.com/bin/sapcom/hu_hu.html [dostęp: 24.10.2016].
- www.thebanker.com/Information/Services/The-Banker-Database [dostęp 24.10.2016].
- Zadora H., Zieliński T., 2012, *Pieniądz współczesny a kryzys finansowy*, Warszawa: Difin.

Banking Sector Competitiveness vs. the Issue of Repolonization – Opportunities and Threats

Summary. The recent financial crisis, ignited by irregularities in the banking sector, has forced regulators and supervisory authorities worldwide to implement a number of stringent standards and recommendations aimed at curbing the financial market. In recent years, too, Poland has initiated consolidation measures that are increasingly often referred to as “repolonization”. The process is supposed to bring down foreign capital holdings in the banking sector through mergers and acquisitions involving the use of domestic capital. What the process essentially aims at is increased financial security, enhanced efficiency, greater commitment to supporting the country’s economic growth, and putting a halt to transferring profits outside of the country. The paper attempts to analyze the costs and benefits of repolonization in the banking sector. In the years to come, further bank mergers and acquisitions are to be anticipated. For the time being, it is difficult to predict how the changes will affect the banking industry and what the sector will be like in the next two-three years following the changes. However, it is worth a while to look at the likely opportunities and threats inherent in the repolonization process and its consequences.

Keywords: repolonization, Poland’s banking sector, competition, unification and universalization of financial markets